

Előfizetési árak:
Egész évre ... 8 kor.
Fél évre ... 4 "
Negyed évre ... 2 "

Egyes szám ára 16 fill.

Hirdetések: árszabály szerint.

Nyilttér: soronként 30 fill.

SZÁSZVÁROS

POLITIKAI ÉS VEGYES TARTALMU HETILAP. 11465

Megjelen: minden csütörtökön.

Kiadóhivatal: SZÁSZVÁROSI KÖNYVNYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSÁG.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, a pénzküldemények és hirdetések a kiadóhivatalhoz küldendők.

Petrozsény emelkedése.

Ott, hol Petrozsény csinos házsorai huzódnak s karcsu tornyai nyulnak a magasba, négy évtizzel ezelőtt nappal még juhok legelésztek, éjjel pedig farkasok és medvék vadásztak zsákmányra. Ember ritkán fordult meg e tájon s a ki megfordult az is szűk családi körén és barmain kívül egyéb nem igen törődött. A leg-sötétebb Afrikában található oly viszonyokat, melyekhez azon állapotot hasonlíthatjuk, mely e vidéken ezelőtt egy félszázaddal uralkodott.

És imé, kevesebb mint 40 év alatt mi lett e vidékből? A Maros völgyéből művészileg megalkotott vasút acél sinjein naponként 10—12-szer robog végig az értékes terhekkal megrakott vonatok hosszú sora, a vadon közepén csinos község, Petrozsény keletkezett, mely gyorsan fejlődve rövid idő alatt elhagyta népességével Hunyad-megye összes városait s előre lehet látni, hogy tovább haladva nem sokára országrészünk egyik legnépesebb és leggazdagabb városává, az ipar és kereskedelem egyik legfontosabb gócpontjává fejlődik. E mellett az egész Zsilvölgye megtelt új telepekkel s az előbbi félbarbár állapot csendjét polgári élet zaja váltotta fel. Hol azelőtt a magyar szó ismeretlen volt s évszámra nem lehetett hallani, ott most népes egyházközségek magyarul imádják Istenüket, az iskolákban magyarul tanítanak, a községházában magyarul tanácskoznak. Honnan e nagy változás?

Nyugtalan emberek kikutatták, hogy a Zsilvölgyében hatalmas széntelep rejtőzik s a magyar állam pártfogása mellett megindult a föld méhébe rejtett kincs kiaknázása. A munka és a munkáért járó bér ide csődítette a jobblétre törekvő emberek sokaságát s a népetlen vadon csakhamar megtelt nyüzsgő ember-tömeeggel, mely behatolt a föld mélyébe s onnan emeli ki a fekete kincset, iparunk legfontosabb alkatelemét. Egyik tevékenység a másikat vonta maga után s a telep nagy gyorsan oda fejlődött, hogy folyó év szeptember 12 és következő napjain az „Országos magyar bányászati és kohászati Egyesület” köz-

gyűlését fogadhatja falai között s érdekes és tanulságos kiállítás rendezhet tiszteletére. Az iparos tevékenység tehát nem csak az idegenben, hanem nálunk is teremthet csodát.

A magyar nemzet lelkét, különösen napjainkban, nemzetiségünk erőteljes kifejtése, a magyar nemzeti állam kiépítése és megszilárdítása foglalta el. Magyarország legyen igazán magyar, úgy a mint az Árpádok, Ánzsuk és Hunyadyak korában volt. E nagy cél megvalósítására Petrozsény és vidéke fejlődése becses utmutatást adhat. A fellendülő ipar gyorsan teremti népes városokat, miveltiséget és jólétet s országunkban magyar hazafias közszellemet.

Ugyanazért, ha a magyar nemzeti államot gyorsan kiépíteni és megerősíteni akarjuk, teremtsünk mindenképp előtt hatalmas nemzeti ipart. Ennek pedig alapfeltétele az önálló magyar vámterület. Évenként sok száz millió koronát fizetünk a külföldnek oly iparcikkéért, melyeket itthon is előállíthatnánk minden nagyobb nehézség nélkül. Ha a hazai termelést csak mérsékelt vámmal is védjük, országunkban, mely mindenféle nyers terményben bővelkedik, melynek népessége már elég sűrű és polgárai testi és lelki tulajdonságai az iparos tevékenységre kiválóan alkalmas, iparunk néhány évtized alatt oda fejlődne, hogy a belfogyasztást minden nehézség nélkül hazai iparcikkal elégíthetnők ki.

A belfogyasztás által megizmosodott nemzeti ipar aztán, földrajzi fekvésünk kedvező volta támaszkodva, a siker teljes reményével vehetné fel más államok iparosával a versenyt a keleti tartományok szükségletei ellátásában. A megizmosodott ipar hatalmas lökést adna a kereskedelem és földmívelődés tovább fejlődésének és a magyar nemzeti állam kialakulásának is.

Midőn az „Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület” közgyűlését megyénk területén hazafias tisztelettel és szeretettel üdvözljük, kérjük, hogy tekintélyes szavát emelje fel és követelje az önálló magyar vámterületet, mely a bányászat és kohászatnak is jobb jövőt ígér.

A kormányválság még mindig nincs megoldva. A király szept. 3-án érkezett Budapestre. Másnap Héderváry minisztert fogadta kihallgatáson. Kikérte még Andrássy Gyula gr., Hieronymt Károly és Tisza István gr. tanácsát is. Ő felsége Lukács László pénzügyminisztert ohajtotta volna a kabinetalakítással megbízni, de Lukács a kihallgatáson s az ellenzékre való hivatkozással, mely előtt nem népszerű, lemondott a megbízásról, ami minden körben élénk meglepetést keltett. Szept. 6-án Széll Kálmánt hallgatta ki a király, de hogy mily irányban történik döntés, azt még senki sem sejtí.

Az angol király Bécsben. Aug. 31-től szept. 2-ig tartózkodott VII. Edwárd angol király Bécsben, mint uralkodónk vendége. Az uralkodók találkozása rendkívüli pompa között történt. Az udvari diszebédén szíves felköszöntők hangzottak el a két király ajkairól. Edwárd megkoszoruzta Rudolf trónörökös és Erzsébet királynő sírját. A bécsiek nagy ünneplésben részesítették mindenütt az angolok uralkodóját.

Községi közigazgatásunkról.

A mint a jelekből ítélhetjük, a községi közigazgatás reformálásának ideje még messze van a megvalósítástól, de nekünk, kik a községi szervezet hiányait ismerjük, nem szabad hallgatni, hanem minden alkalmat megragadni kell, hogy a kormány figyelmét a türehtelen állapotok megváltoztatása érdekében ébren tartsuk s hogy gyakorlati tapasztalatainknak nyilvánosságra hozatala által nehéz feladatát a reformálás kérdésében elősegítsük.

Már többször említettük, hogy a községi életben élőhalottként szereplő előljárásági szervezetekre ruházott megszámlálhatatlan teendők ellátása — kizárólag a körjegyző által nyer megoldást s itt ismételnünk kell azt, hogy éppen ezen körülmény teszi a községi közigazgatás menetét bémává, mert a körjegyzőnek, a gyámhatóság, kir. járásbiróság, bünf. vizsgáló bíróság, törvényszék polg. osztálya, népf. parancsnokság, pénzügyigazgatóság, főszolgabíró, tanfelügyelőség, telekkvi hatóság, alispán, kir. körjegyző, adóhivatal, pénzügyőri szakasz, sőt még az utmester intézkedéseit is az előljáróság nevében, de csak egyedül kell elvégeznie.

Ily viszonyok mellett 2—4 községben lehetetlen az ügyeket akként elintézni, hogy a hatóságok érdekei mindenütt kielégíttessenek.

Csodálkozásra méltó állapot az, a midőn az előljáróság és képviselőtestület összes teendőiért még most is a körjegyző tétetik felelőssé, pedig a tételes törvények

TÁRCA.

Tanévet megnyitó beszéd.

Irta és az év. ref. Kún-kollegium évmegnyitó ünnepélyén 1903. szept. 4-ikén elmondotta Simon Ferenc ig.-tanár.

Tisztelt Közönség!
Nemes ifjuság!

Az ősi szokás és a keresztyén vallásos érület egyformán arra buzdítanak, hogy munkánkat, vállalkozásainkat Istennek segítségül hívása mellett, Isten nevében kezdjük meg, mert hiszen a közmondás szavai szerint „Ha ő segít, mi sem nehéz, ha ő elhagy, erőnk elvész!”

Az ősi szokás és a vallásos érület ezen parancs-zavának tettünk eleget, a midőn ez iskolai év kezdetén is mindenképp előtt Istenhez emeltük fel lelkünket, az ő atyai segedelmét kértük ez évi munkálkodásunkra, az ő gondviselő oltalmát tanárra és tanítványra egyaránt, hogy ne legyen ez évi munkálkodásunk a biblia szavai szerint „homokra épített ház”, hanem szilárd épület, a mely kősziklán épült fel s hosszú időn keresztül van hivatva tulajdonosának biztos lakást és az idő viszontagságai ellen oltalmat nyújtani.

Isten nevének segítségül hívása után második teendőnk biztosan kitűzni, hogy mit és hogyan dolgozunk, mert hiszen minden téren céltudatos munkásság csupán az, a mi sikerre számíthat. A ki biztosan kitűzött cél nélkül indul el útjára, olyan mint a sötétben tévelygő vándor, a ki előtt nem ragyog vezércsillag s csak éppen a szerencsés véletlen lehet az, a mi céljához eljuttathatta.

De a cél kitűzésénél nem kevésbé fontos az eszközök megválogatása is, mert hiszen nemes célnak csak nemes eszközei lehetnek.

Mi mint protestáns nevelő intézet nem vallhatjuk a hirhedtté vált elvet, hogy a cél szentesíti az eszközöket, hanem ellenkezőleg megfordítjuk a tételt s azt állítjuk, hogy nemes célnak nem lehetnek kifogásolható, vagy éppen nemtelen eszközei, mert a nemtelen eszközök lealacsonyítják az egyént, a ki azokkal él s elhomályosítják a célnak nemességét, a melyet vele elérni akarunk.

Ez általános keretben intézetünk szervezetére, eddigi működésére, az életbe kilépett tanítványaira reá mutatva könnyű lesz már előttetek, Kedves Ifjak, megrajzolnom mind a kitűzendő célt, mind az ennek elérésére szolgáló eszközöket, a melyek előttetek számosakat vezéreltek s Titeket is biztosan fognak sikerre vezérelni.

Ezek után úgy a célt, mint az eszközöket röviden foglalhatom szavakba, a mint azt e helyről is ismétellen s egyebütt is bizonyára már nem egyszer hallátok. A cél: tudományos alapokon nyugvó vallásos és hazafias műveltség szerzése, eszközök hozzá: jó magaviselet és kitartó munkásság.

A cél ezen alkatelemei között különösen a tudományos alap az, a melyet magyar ember s következőképpen magyar ifjuság előtt eléggé hangsúlyozni nem lehet. Isten a magyar embert kiválóan ép érzékekkel, gyors felfogással és a józan észnek nem csekély mértékével áldotta meg, cserében azonban mindezekért kevés benne az elemző erő, a dolgok mélyére hatolásnak a vágya, nehezebb kérdéseknek fáradságot igénylő ki-

bogozásához a türelem; egyszóval vérmérséklettünk és a természet által részünkre juttatott előnyös tulajdonságoknak érzete erősen hajt bennünket a dolgoknak hamarjában való megítélése, az u. n. felületesség felé. A felületesség pedig igen nagy hiba, a melynek káros következményeit nem egyszer érezték egyesek, de egész társadalmunk is.

A felületes ember a dolgoknak néha leglényesebb, a következményekre legnagyobb befolyással bíró tényezőit nem veszi kellően figyelembe, vagy ha megfigyelései netalán helyesek is, a következtetés módjában ejt végzetes hibát. Mindkét esetben az eredmény egy: a következmények nem felelnek meg a jóhiszeműleg tett számításnak, s az ember fontos és életbe vágó kérdésekben végzetes tévedéseknek eshetik áldozatul.

A felületes ember ennél fogva nem megbízható s a mi még ennél is rosszabb, igen gyakran megesik, hogy gyakori tévedései folytán önbizalmát is elvesztvén jellemében tévedezővé és ingataggá válik.

Ime, ilyen nagy bajoknak kuforrásává lehet a felületesség.

A felületességnek legbiztosabb orvosszere a mint arra a cél kitűzésével is reá mutaték, a tudományos képzés.

A tudományos képzés pontos megfigyeléshez szoktat s ezáltal megóv attól, hogy felületesen és elhamarkodva vegyük számba a tárgyak tulajdonságait, az események tényezőit, s hogy felületesen és elhamarkodva vonjunk azokból következtetéseket.

A tudományos képzés ismereteket nyújt s ezáltal egyfelől biztos támaszpontot szolgáltat következtetésem-

és miniszteri utasításokban a körjegyző önálló működési jogköre nagyon szorványosan nyilvánul s ez is inkább csak a pénzügyi adminisztrációnál. Ennek okát abban leljük, hogy a körjegyzők eleitől fogva hallgatólag, az előljáróság és képviselő-testület tétlensége miatt oly ügyeket intéztek el, melyek tulajdonképen nem tartoztak hatáskörükbe. Ezt tették azért, hogy a fensőbb hatóságok előtt igazolják szorgalmukat. Ha pedig az előljáróság és képviselő-testület tehetetlenségét a valódi állapot szerint jelezték volna, ma községi életünk szervezetének egészen más képe lenne.

Ezen tulbuzgóság következményeként állott elő azon gyakorlati eljárás, mely ma valóban illuzóriussá teszi a községi autonomia és előljáróság munkásságát. Hiszen, ha a törvényeket, utasításokat, szabályokat, vármegyei és községi statutumokat értelmük szerint vesszük, abban a mai körjegyző irodákról és ennek önálló hatásköréről még egy árva betűt sem látunk. Ezen irodák csak a gyakorlati élet szüksége alapján létesültek s létjoguk teljesen nélkülözi a törvényes talajt. A körjegyző irodája, a csoportosított községek mindenikében, az előljárósági szervezetben van, vagy legalább lenni kellene. De hát, hol láthatunk ilyeneket?! De feltéve, hogy a 2—4 községből álló jegyzőség mindenikében lenne szervezve iroda, vajjon volna-e ennek gyakorlati haszna? — A 126.000/902. számú belügyminiszteri ügyv. szabályzatban s különösen a 17, 35. és 60. §-aiban körjegyzői irodákról és irattári helyiségekről van említés téve, hogy ezen helyiségek létesítése mily módon történjék, arról már hallgat az irás.

Ezen problémákra feleljenek azok, kik a gyakorlatban meggyőződtek, hogy az előljárósági szervezet a kis községi életben mire alkalmas.

A székes fővárosban megjelenő „Rendőri Lapok” egyik számában Muskó Pál tollából egy érdekes cikk jelent meg, a melyből tájékozásul csak egy pár sort idézünk: „A csendőrség helyzete a bünesetek kinyomozásánál rendkívül meg van nehezítve, mert a községi előljárók nagy része vagy tudatlanságból vagy pedig rosszakaratból sokszor igen fontos eseteket elhallgatnak s arról a csendőrséget nem értesítik” stb. Hát mi ezen vádat a kis községi szervezetben nem csak hogy beismerjük, hanem még meg is szaporítjuk azzal, hogy az előljárók a községi jegyzőt is hasonló indolenciával támogatják összes működésében. Sőt ha a jegyző pontos felismerettel őhajtja az előljáróság együttes feladatát megoldani, a népet alattomban a jegyző ellen uszítják s eljárását meghusítani igyekeznek. Ha a jegyző pontos, erélyes, akkor alulról mesterséges üldözéseknek van kitéve, mi folytonos igazoló jelentések tételét vonja maga után. Ha pedig a nép szájaize szerint csak immelámmal végzi teendőjét, akkor az összes hatóságok dorgáló, birságoló rendeleteket és fegyelmi eljárást nyomnak a nyakába s felfüggesztve is tartják, míg bele öszül s mindezen eseteknél a járási főszolgabírák nagyon kevés száma látja be azt, hogy a teendők megoldása nem a jegyzőn mult. A pénzügyi hatóságok pedig már annyira mentek rendeleteikben, hogy csak ujság számba megy azon intézkedés, hol a hanyagság, rendbirság, fegyelmi eljárás kifejezések elmaradnak. Ha a pénzügyi adminisztráció, mely hallgatólag egészen a jegyzők vál-

lára nyomtatott — a jegyzők kezéből kivétnék a tulajdonképeni községi közigazgatással kapcsolatos teendők körüli eljárást a mostani gyarló előljárósági szervezettel is jobbá lehetne tenni.

Kiváncsian várjuk az eredményt, hogy vajjon a gyakorlatban miképpen érvényesültek az anyakönyvvezetők által megtartatni rendelt hivatalos órák. Hisz akkor mi lesz a mostani eljárással, a midőn a főispán, alispán, pénzügyi hivatalnok, adóvégrehajtó, kataszteri nyilvántartó, közegészségi felügyelő, járási orvos, főszolgabíró, szolgabíró, állatorvos, körorvos és utbiztos csak megállanak a jegyzői porta előtt s kijelentik, hogy ilyen vagy amolyan fajta hivatalos ügyben tessék velem jönni, mert a jegyző ur nélkül nem végezhetünk.

Mi abban a nézetben vagyunk, hogy a mostan gyakorlatban levő fentebbi eljárás mellett az anyakönyvvezetők működése a tervezett feladatok megoldására képtelen lesz, különösen ott, hol a jegyzőség több községből áll s mely községekben a jegyzőnek — ha a székhelyétől távol esik 1—2 napot kell eltölteni, ha a köztartozások sikeres behajtását csak részben is biztosítania kénytelen s a hol községi szolgálatban nem álló helyettesek vannak.

Ily viszonyok között egyik vagy másik szolgálati ág érdekének sérelme nélkül megfelelni nem lehet, mert: „ad impossibila nemo obligatur.”

A ki más nézetben van, álljon elő vele s mi álláspontunkat részletesen igazolni készek vagyunk.

SZÁNTHÓ KÁROLY,
lemhényi kjegyző.

HIREK A HÉTRŐL.

— **Személyi hír.** Gróf Kún Géza v. b. t. t. a Kún-kollegium illusztris főgondnoka szeptember 3—4-ig Szászvároson tartózkodott, hogy a kollegium első előljárósági ülésén s a tanévmegnyitő ünnepen megjelenjen. Az ünnepély végeztével a kollegium előljárósága és tanári kara teljes számban tisztelgett nála s ő meghatótan köszönte meg a szeretet és hála megnyilatkozásait. Azután ő excellentiája a délutáni vonattal Maros-Németibe utazott vissza.

— **Kinevezések.** A belügyminiszterium vezetésével megbízott miniszterelnök dr. W. Batta Mihály fogalmazó gyakornokot miniszteri segédfogalmazóvá nevezte ki és főispáni titkári minőségben való szolgálat-tételre Hunyadmegye főispánja mellé rendelte ki. A kultuszminiszter a dévai állami főreáliskolához Veress Endre dr. és Faragó László eltávozása folytán Balun Ernőt h. tanárrá, Barthos Indárt pedig h. internátusi felügyelő tanárrá nevezte ki. Ugyancsak a vállás- és közoktatásügyi miniszter Lauffer Teréz okl. tanítónőt az izaszacsalai áll. elemi népiskolához tanítónővé kinevezte.

— **Áthelyezések.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter Szathmáryné Bahéry Irén kudsiri tanítónőt s Ambrus Antal mezőlivádiai áll. tanítót kölcsönösen áthelyezte saját kérelmükre. A pénzügyminiszter Gaál Bertalan állami végrehajtót a dévai m. kir. pénzügyigazgatóságtól Trencsénbe helyezte át.

nek, másfelől pedig segédkezet nyújt arra nézve, hogy új megfigyeléseinknél is többet lássunk, mint nálunknál szűkebb látókörű és csekélyebb ismerettel bíró emberek.

A tudományos képzés növeli értelmünket és megtanít a logikus következtetés helyes formáira, miáltal módot nyújt arra nézve, hogy helyes megfigyelésekből helyes következtetéseket tudjunk levonni.

A tudományos képzés hozzá szoktat a szellemi munkához, s ezáltal az erkölcsös érzület azon nevezetes tényezőjének veti meg alapját, mely a munkásságban és a munka megbecsülésében áll.

A tudományos képzés igazságokat kutat és igazságokra vezérel s ezáltal a jellem egyik legfontosabb tényezőjének, az igazságérzetnek veti meg alapját.

Végül a tudományos képzés saját magunknak és a természet által nyújtott erőknél okszerűbb felhasználására tanít s ezáltal módot nyújt, hogy mind magunknak, mind embertársainknak hasznosabbá és gyönyörködtetőbbé tegyük az életet.

Ime ilyen fontos és nagy okok azok, a melyek azt követelik, hogy megóva a fiatal lelkeket a felületesség mértékétől a tudományos képzést tegyük művelődésünknek alapjává!

Hogy pedig a művelődésnek vallásos és hazafias alapon is kell nyugodnia, e közelfekvő és nagy igazságoknak fejtegetésére nem kívánok ez alkalommal kitérni, mivel azokat más alkalmakkor volt szerencsém előttem, Kedves Ifjak, részletesen kifejteni.

A művelődésnek ezen eszményibb fölfogását, különösen hazafias szempontból azért kell hangsúlyozni

minden alkalommal a magyar ifjuság előtt, mivel válságos idöket élünk, a midőn legjobbaink nemzeti létünknek, nemzetünk teljesen szabad mozgásának kiépítésén fáradoznak.

Ha a sors kedvez e magas aspirációknak, a melyek ott szunyadnak minden magyar embernek kebelében, megvalósulása által nemzetünk be fog lépni a teljesen szabad, nagy, művelt nemzeteknek sorába, a magyar ifjuság pedig új és jelentékeny munkakörhöz jut, a melyben szabadon fejtheti ki az istentől kebelébe oltott nemes tulajdonságokat.

Nem kell azonban azt hinni, hogy az új jog, a szabadabb mozgás, a szélesebb munkakör istennek ingyen ajándéka, mely csak jót és örömet hozhat birtokosának.

A nagyobb szabadság, a több jog nem abszolút javak, hanem elkenkezőleg kétélű fegyver, a melylyel nemcsak védhetjük, hanem meg is sebesíthetjük magunkat. Valódi értékét azoknak a velük való okosan élni tudás adja meg.

Azon tudat tehát, hogy egy nagyobb szabadságot élvező nemzetnek lesztek tagjai, mint a minők elődeitek voltak, hogy az életben majdan szélesebb munkakör vár reátok, mint a minők elődeitek betöltötték, ne csupán önérzeteket növelje meg, hanem növelje ezzel együtt a tudományos művelődés iránti vágyatokat, valóságos és hazafias érzületek komolyságát és köteleesség-érzeteket is, hogy az önbecsületnek és a tehetségnek mérlege mindig egyensúlyban álljon kebleitekben s a haza és társadalom veletek szemben táplált várakozásiban soha se csalódjék.

— **Halálozás.** Schulleri Rudolf Szászvároson szept. 6-ikán 64 éves korában meghalt. A köztiszteletben állott polgárt széleskörű rokonság gyászolja. Temetése szept. 8-ikán délután 5 órakor volt általános részvét mellett.

— **Hettyei Sámuel** pécsi püspök aug. 31-én hirtelen meghalt Karlsbadban. Benne a magyar kulturát gazdag alapítványokkal gyarapító egyházfő hunyt el.

— **Körjegyző választás.** Az alsólapugyi körjegyzői állásra — mely Anakutz a Romulusz elhalálózása folytán üresedett meg — szept. 2-án tartották meg a választást. Egyhangulag Petrovics Valért választották meg. Petrozsény község jegyzőjévé szótöbbséggel Vargassy Jánost választották meg.

— **Deák-emlékünnepe.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter hivatalosan elrendelte, hogy Deák Ferenc születésének százéves fordulója alkalmából a f. évi október 17-én országsszerte minden iskolában Deák Ferenc emlékünnepe legyen tartanak.

— **Uj iparvállalat.** Földes János kolozsvári aszfalt és beton építési vállalata Szászvároson (Orbonás-féle ház, Ország-ut) fiókat alapított. — Az új iparágat ajánljuk a közönség figyelmébe.

— **Beiratkozások az ev. ref. Kún-kollegiumba.** A tegnapi nappal a rendes beiratkozások az ev. ref. Kún-kollegiumban véget értek. A gimnázium létszáma rendkívül megnövekedett a tavalyhoz képest, a mint a következő számok mutatják. Beiratkozott: I. A) osztályba 50, I. B) osztályba 50, II. osztályba 66, III. osztályba 57, IV. osztályba 49, V. osztályba 30, VI. osztályba 26, VII. osztályba 20, VIII. osztályba 15; összesen 363. A beiratkozott tanulók anyanyelv és vallásfelekezet szerint következőképpen oszlanak meg: magyar 270, német 11, román 79, szerb 3; ev. ref. 140, ág. ev. 26, unitárius 2, róm. kath. 78, gör. kath. 17, gör. keleti 69, izraelita 31. A II. osztályból több jelentkező tanulót vissza kellett utasítani, mivel a létszám betelt és párhuzamos osztályt az idén már nem lehet tölletíteni. Jövőre lesz minden esetre itt is párhuzamos osztály. A bennlakásban 151 tanuló van elhelyezve. A gimnáziummal kapcsolatos elemi iskolának létszáma körülbelül megegyezik a tavalyival.

— **Tanév megnyitás.** A helybeli ev. ref. Kún-kollegiumban szept. 4-én d. e. 11 órakor történt az 1903—904-ik tanév ünnepélyes megnyitása. Előzőleg a kollegium előljárósága gr. Kún Géza v. b. t. t. főgondnok elnöklete alatt gyűlést tartott, melyen az ujonnan kinevezett két tanár a hivatali esküt letette s az ösztöndíjazások névsorát megállapították s az ez idei pályakérdéseket kitűzték. Az ünnepélyes megnyitón, melyen Kún Géza gr. főgondnokon kívül tekintélyes számú közönség vett részt, Tankó Béla tanár imát, Simon Ferenc igazgató pedig buzdító beszédet mondott. Azután felolvasta az ösztöndíjat nyert tanulók névsorát s a kitűzött pályakérdéseket. Végül a senior az iskolai törvényeket olvasta fel. A tornacsarnok feldiszitett helyiségéből a Szózat hangjai mellett oszolt szét a közönség.

— **A hadgyakorlatok vége.** A Radna-Lippa környékén tartott nagy hadgyakorlatok szept. 7-ikén véget értek. Helyőrségünk két zászlóalja 8-ikán a reggeli vonattal tért haza. A legénységen nagyon meglátszott a hadgyakorlatok fárasztó volta. Házi ezredünk zászlóalja

És ebben a céllal együtt ki vannak tűzve már az eszközök is, melyek a célhoz biztosan el fognak vezetni benneteket úgy az iskolai évben, mint pályátok további folyamában.

Vegyétek ez iskolai év kezdetén végül tőlünk, tanáraitoktól azon biztosítást, hogy valamint a valódi műveltséget nem lehet csupán a könyvek lapjairól elsajátítani, hanem kedvező környezet, jó példa, a test és lélek nemes tulajdonságainak harmónikus fejlesztésére nyújtott alkalom mind hozzájárulnak annak létrehozásához: úgy a mi működésünk is nem fog csupán a tanterem falai közé szorítkozni, hanem kísérni fog Benneteket a napnak minden órájában szabad foglalkozások, szórakozásaitok és játékaitok körében is, s legnagyobb örömünkre az fog szolgálni, ha nemcsak az ismeretek megszerzésében való szorgoskodásaitokról, hanem jó magaviseletekéről, illetudásotokról és helyes társas érzetektől is szerezhetünk tudomást.

Ti Töletek fog függni tehát csupán, hogy e most kezdődő iskolai év Reátok nézve az őhajtott sikerrel járjon, hogy mind ama szép remények, melyekkel ez iskolai év kezdetére intézetünk falai között megjelentek, majd az év alkonyára mind valóra váljanak s hogy a jól teljesített köteleességnek édes tudatával térjete majd ismét vissza a kedves szülői körbe.

Istennek áldását kérve még egyszer ily irányu munkálkodásotokra, ezzel az 1903—904. tanévet megnyitott-nak nyilvánítom.

az egész ezred tartalékosait is magáva hozta. A tartalékosok vidám tartásán nagyon meglátszott, hogy csak „levetközni” jöttek haza s holnap már a szubordináció nélküli cibél élet mosolyog rájuk. Annál komorabb volt a ténylegesek arca, mert ki tudja, hogy október hónapja is meghozza-e nekik a várva várt urlaubot.

— **Katonai tüntetés Triesztben.** Szept. 2-án Triesztben a 97. gyalogezred néhány katonája a hadügyminiszter rendelete miatt, melylyel a katonai szolgálatot meghosszabbította dec. 31-éig, hevesen tüntetett. A trieszti nép a tüntetőkkel együtt zajongott s iparkodott őket megvédeni a feljebbvalók büntetésével szemben. Szigorú vizsgálatot indítottak a súlyos fegyelemsértés megtorlására.

— **A „Vaskapu” felrobbantása.** A „Vaskapu” magyar teherszállító gőzhajót, mely utasokra is be volt rendezve, valószínűleg macedon merénylők Burgasznál felrobbantották. A hajó nem sülyedt ugyan el s sikerült a kikötőbe vontatni, de 17 utas s 11 matróz életét veszítette. A macedon bandák ily üzelmekkel akarják Európa közbelépését kierőszakolni.

— **Közigazgatási tanfolyam megnyitása.** Kolozsváron a községi közigazgatási tanfolyamra aug. 31-től szept. 2-ig tartattak a beiratások. Beiratkozott 22 hallgató s így a tanfolyam megnyitására szükséges létszám együtt van. Az előadások szept. 9-én kezdődnek.

— **Okszerü havasi legelő gazdaság.** A földmívelési kormány Berendy Béla kincst. erdőmestert, — ki a közelmúlt időben a gazdasági viszonyok tanulmányozása végett hosszabb időt töltött a hegységi gazdálkodás és állattenyésztés terén, mintaképül tekinthető Sweiz havasain — a szászvárosi kincstári erdőgondnokság területébe küldötte, a havasi legelők megtekintése és bejárása végett. Mint értesülünk, a Sebeshely község fölötti 1480 m. magas Lupsa havas kiválóan alkalmasnak találtatott, egyelőre egy minta havasi legelő gazdaság berendezésére, melyen sweizi mintára megfelelő istálló és lakás fog már a közel jövőben állami költségen építtetni. Ámbár az okszerü havasi legelő gazdasággal szorosan összefügg a havasi tejtermékek feldolgozása és értékesítése, tehát az ipari rész, mindazon által ez irányban a berendezés csak később fog kiegészíttetni.

— **Tenyészállat kiállítás Kolozsváron.** Szept. 5-én nyílt meg Kolozsváron az Erdélyi Gazdasági Egyesület által rendezett tenyészállat kiállítás gazdasági gép- és eszköz, továbbá országos baromfi kiállítás nagy ünneppel. A kiállítást a földművelési miniszter támogatta s szépen mutatja be Erdély állattenyésztésének fejlődését. Az állatkiállításon 120 tenyésztő vett részt, a gépkiállításon mintegy 70 kiállító szerepel. Elnök Bánffy György br., zsüri-elnök Jósika Gábor br.

— **Boritaladó kedvezmény.** A kedvezményes boritaladó fizetésére igényt tartó szőlősgazdák ezennel figyelmeztetnek, hogy a házi fogyasztásra szánt borszükségletüket az 1892. évi XV. t.-c.-re való hivatkozással f. évi szeptember hó 14-ig a városi adóhivatalnál annál is inkább jelentsék be, mivel később bejelentettek figyelmen kívül hagyatnak. A városi adóhivatal.

KÖZGAZDASÁG.

PETROZSÉNYI KIÁLLÍTÁS.

A hunyadmegyei gazdasági egyesület által a nagymélt. földművelésügyi m. kir. miniszter ur erkölcsi és anyagi támogatásával Petrozsény községben 1903. évi szeptember hó 13—20 az iparkiallítás alkalmával rendezendő gyümölcs- és vetemény-kiállítás, valamint a szeptember 13-án tartandó tenyészállat díjazás tervezete.

I. Gyümölcs- és vetemény-kiállítás.

A kiállítás célja: Hunyadmegyében a gyümölcs- és vetemény-termelésnek előmozdítása, az arra méltó termelőknek díjazása, különösen pedig az itt termelt nemesebb gyümölcsfajoknak megismertetése által.

Kiállítási csoportok:

1. Friss gyümölcsök.
2. Száritott gyümölcsök.
3. Gyümölcsconservek (befőttek, izek, sajtok stb.)
4. Gyümölcsborok, ecetek, pálinkák, likőrök és egyéb termékek.
5. Friss vetemények.
6. Száritott vetemények és conservek.
7. Gyümölcs- és vetemény-kertészeti eszközök, gépek és rajzok.

Kiállítási díjak: 1. diszoklevelek és minden egyes csoportra nézve külön-külön 1 drb. 20 koronás, 2 drb. 10 koronás arany és 3 drb. 5 koronás ezüst pénzdíj.

Résztvehetnek: Az 1—6 csoportokban valókkal csupán hunyadmegyei termelők és kizárólag csakis hunyadmegyei természetűekkel, illetve gyártmányokkal, ellenben a 7-ik csoportba tartozókkal más megye területén lakók is.

Térdíj: Nem fizetetik, megjegyeztetik azonban, hogy a 7-ik csoportba tartozó 1 □-méter területnél nagyobb területet elfoglaló és Imm. súlyt meghaladó tárgyak szabadban való, esetleg külön szín alatti elhelyezéséről a kiállítók maguk saját költségükön tartoznak gondoskodni, kívánatra ennek teljesítését a rendező bizottság is elvállalhatja.

A kiállítási cikkek és tárgyak kiállítása: Friss és száritott gyümölcsök és vetemények 5 klmot meg nem haladó nyitott kosarakban vagy papír-tálcákon, conservek, befőttek stb. üvegekben, dobozokban, gyümölcsborok, pálinkák, likőrök és ecetek palackokban, beszállítása legkésőbb szept. 12-ig bezárólag eszközölhető.

Bíráló bizottság: A gazdasági egyesület választmányára által a kiállítás rendezésére kiküldött bizottság tagjaiból.

II. Mezőgazdasági kiállítás.

1. Mezőgazdasági magvak (gabnafélék.)
2. Egyéb gazdasági természetűek.
3. Állati termékek (sajtok, turók és vaj.)
4. Gazdasági eszközök és gépek stb.
5. Gazdasági könyvek, térképek stb.
6. Hasznos és kártékony madarak és egyéb állatok preparatumaival.

Ezen tárgyak után csupán diszoklevelek osztatnak ki. A bejelentések alkalmával megemlítendő az is, hogy edényekről a kiállítandó óhaj-e gondoskodni. Magvakból legalább is 2 liter mennyiség állítandó ki. — Ezen tárgyak legkésőbb szeptember hó 10-ig küldendők be bérmentve a petrozsényi főszolgabírónak címezve.

III. Tenyészállat díjazása.

1. csoport: Tenyész- és használati lovak. 1-ső díj 25 kor., 2-ik díj 20 kor., 3-ik díj 15 kor., 4-ik díj 10 kor. — Pénzdíjat csupán zsilyi (hegyi fajtájú) tenyészlovak nyerhetnek, a más fajtájúak és a használati lovak — föltéve hogy hunyadmegyei származásúak — csupán diszoklevelekre tarthatnak igényt.

2. csoport: Tenyész-szarvasmarhák: a) eredeti pinzgauai fajták, u. m.: magántenyésztők bikái részére: 1-ső díj 25 kor., 2-ik díj 20 kor.; bikaborjak 6 hónaptól fölfele: 1-ső díj 20 kor., 2-ik díj 10 kor., 3-ik díj 5 kor. Tenyésztehének részére 1-ső díj 40 kor., 2-ik díj 20 kor., 3-ik díj 20 kor. Fialat 8 hónapostól 2 évesig üszök: 1-ső díj 25 kor., 2-ik díj 20 kor., 3-ik díj 10 korona.

b) Pinzgaui keresztezések: Tenyésztehének részére 1-ső díj 40 kor., 2-ik díj 25 kor., 3-ik díj 20 kor., 4-ik díj 10 kor., 5-ik díj 5 kor. Fialat 8 hónapostól 2 évesig üszök: 1-ső díj 25 kor., 2-ik díj 20 kor., 3-ik díj 10 kor., 4-ik díj 5 kor.

c) Honi hegyi fajtájú (szürke) magántenyésztők bikái részére 1-ső díj 30 kor., 2-ik díj 20 kor. Tenyésztehének részére 1-ső díj 30 kor., 2-ik díj 20 kor., 3-ik díj 10 kor., 4-ik díj 5 korona. 1—2 éves üszök: 1-ső díj 20 kor., 2-ik díj 10 kor., 3-ik díj 5 kor.

d) Külön jó gondozásért jutalomban részesül 10 drb. községi bika gondozója. A jutalom egyenként 10 koronát tesz ki.

3. csoport: Tenyészjuhok és kosok. Kosok: 1-ső díj 10 kor., 2-ik díj 5 kor. Juhok: 1-ső díj 10 kor., 2-ik díj 5 korona.

A felsorolt pénzdíjakon kívül még diszoklevelek is osztatnak ki.

Térdíj nem fizetetik.

Bejelentési határidő 1903. szeptember hó 10. A bejelentések a petrozsényi járási főszolgabírónak küldendők be. — Bejelentési íveket a községi előljáróságok szolgáltatják.

Vasuton szállítani kívánók szállítási kedvezményben részesülnek, mivégből a kiállítók ebbeli óhajukat szeptember hó 7-ig az egyleti titkári hivatalhoz bejelenteni tartoznak. — Az állatkisérők után vasuti díj nem fizetendő. Az igazolványokat kívánatra az egyesület állítja ki.

A kiállított állatokért darabonként és naponként 1 korona tartási és őrzési díj fizetendő. Felügyeletről gondoskodva lesz. A kiállítandó állatok felhajtása (a kiállítási területre) szeptember 12-én történik, díjazása 13-án, visszaszállítása és hajtása 14-én reggel.

Esetleges felvilágosítással az egyesület titkári hivatala készségesen szolgál. Ezen levelek hasonlóképpen a petrozsényi főszolgabírónak küldendők. A kiállításra menők ottani szállásáról kívánatra gondoskodva lesz.

Déva, 1903. augusztus 30-án.

A hunyadmegyei gazdasági egyesület által kiküldött rendező bizottság nevében:

Mara László,
h.-elnök.

Laptulajdonos és felelős szerkesztő: **SIMON FERENC.**
Főmunkatárs: **NAGY SÁNDOR.**

Kiadóhivatal: a „Szászvárosi Könyvnyomda Részvénytársaság.”

722/1903. végrh. sz.

Árverési hirdetmény.

Alólírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. és 120. §§-ai értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a szászvárosi kir. járásbíró 1901. évi Sp. I. 675/4. sz. végzése következtében dr. Pataky Dániel szászvárosi ügyvéd által képviselt Lupuleszk Matedon és társa grídi lakosok és végrehajthatók javára, Kalina Juon és társai grídi lakosok és végrehajthatók szenedvedettek ellen 69 kor. 43 fill. s jár. erejéig foganatosított kielégítési végrehajtás utján felül és lefoglalt és 800 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: ökrök, tehén, tinók és borjúk nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a szászvárosi kir. járásbírósnak 1903. évi V. 7/2. számú végzése folytán összesen 112 kor. 03 fillérben bíróilag már megállapított, valamint ezuttali 3 kor. 10 fillér árverés kifizetési költségek erejéig Gríden, adósok lakásán leendő eszközzésére **1903. évi szeptember hó 15-ik napjának d. e. 8 órája** határidőül kifizetnek és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §§-ai értelmében esetleg becsáron alul is, azonban csakis készpénzfizetés mellett, fognak a legtöbbet ígérőnek eladatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 102. §. értelmében ezek javára is elrendelhetik. A befolyandó vételár pedig bírói letétbe fog helyezettetni.

Kelt Szászvároson, 1903. évi augusztus hó 23-án.

Rácz Árpád,
kir. bír. végrehajtó.

154

Gyümölcs szállításra

alkalmas új ládákat ajánl

darabonként 60 fillérért

155. 1—2.

Schuleri Frigyes, dohány nagyárus
SZÁSZVÁROS. *****

Hirdetések jutányos árban felvételnek

a kiadóhivatalban.

Sz. 3476/1903. tlkvi.

Árverési hirdetmény kivonata:

A szászvárosi kir. járásbíró mint tlkvi hatóság közhírré teszi, hogy a fericse-terkerői bányatársulat végrehajthatónak Gorgya Péter végrehajtást szenvedő elleni 100 korona tőkekövetelés és járulékaik iránti végrehajtási ügyében a dévai kir. törvényszék (az algyógyi kir. jbiróság) területén lévő a Közép-Almásón fekvő a középalmási 9 sz. tjkvben A † 2 rd. 108, 110 hrszra 52 K, A † 3 rd. 736/1 hrszra 8 K, A † 4 rd. 809 hrszra 11 K. Az uo. 112 sz. tjkvben A † 1 rd. 1087—1100 hrszra 60 K. Az uo. 58 sz. tjkvben A † 1 rd. 159—161 hrszra 42 K. Az uo. 105. sz. tjkvben A † 1 rd. 1011—1016 hrszra 26 K, A † 2 rd. 1678, 1679 hrsz. 26 K. Az uo. 136 sz. tjkvben A † 1 rd. 1925/2 hrsz. 4 K, A † 2 rd. 2401, 2402/1 hrsz. 3 K, A † 4 rd. 2472—2474, 2479 hrsz. 9 K, A † 5 rd. 2550 hrsz. 3 K, A † 6 rd. 2559—2560, 2584 hrsz. és 2586—2591 hrsz. 35 K, A † 7 rd. 2576/2 hrsz. 2 K, A † 8 rd. 2592/10 hrsz. 28 K, A † 9 rd. 2592/16 hrsz. 1 K, A † 10 rd. 2657 hrsz. 3 K, A † 11 rd. 2661, 2662 hrsz. 9 K, A † 12 rd. 2780, 2781, 2799, 2800 hrsz. 47 K, A † 13 rd. 2789 hrsz. 10 K, A † 14 rd. 2839 hrsz. 4 K, A † 16 rd. 3267, 3269 hrsz. 6 K, A † 17 rd. 3443, 3446 hrsz. 2 K, A † 18 rd. 3475 hrsz. 9 K, A † 19 rd. 3588 hrsz. 2 K, A † 20 rd. 3741 hrsz. 3 K, A † 21 rd. 3743 hrsz. 12 K. Továbbá az uo. 12 sz. tjkvben A † 2 rd. 169 hrsz. 32 K, A † 3 rd. 275, 281 hrszámra 16 K, A † 4 rd. 352 hrsz. 11 K, A † 6 rd. 736/2 hrsz. 8 K, A † 7 rd. 746, 749 hrsz. 45 K, A † 8 rd. 748/1 hrsz. 11 K, A † 9 rd. 758/2 hrsz. 6 K, A † 10 rd. 760/1 hrsz. 10 K, A † 11 rd. 794/1 hrsz. 7 K, A † 12 rd. 855, 857 hrsz. 12 K, A † 13 rd. 1121 hrsz. 2 K, A † 14 rd. 1158/b, 1160 hrsz. 6 K, A † 16 rd. 1186—1187 hrsz. 7 K, A † 17 rd. 1287/1 hrsz. 2 K, A † 18 rd. 1299 hrsz. 1 K, A † 19 rd. 1462 hrsz. 1 K, A † 20 rd. 1520/1 hrsz. 4 K, A † 22 rd. 1523/1 hrsz. 5 K, A † 23 rd. 1537 hrsz. 2 Korona, A † 24 rend 1545 hrszámra 1 Korona, A † 25 rd. 1633 hrsz. 6 K, A † 26 rend 1657—1659 hrsz. 6 K, A † 27 rd. 1737 hrsz. 14 K, A † 28 rend 1752 hrsz. 2 K, A † 29 rd. 1765 hrsz. 4 K, A † 30 rd. 1813/1 hrsz. 9 K, A † 31 rd. 1884 hrsz. 4 K, A † 32 rd. 1923 hrsz. 5 K, A † 36 rd. 2491/4 hrsz. 3 K, A † 37 rd. 2933/1 hrsz. 5 K, A † 38 rd. 2963 hrsz. 4 K, A † 39 rd. 2992, 2994, 2995 hrsz. 15 K, A † 40 rd. 2999, 3000 hrsz. 6 K, A † 41 rd. 3091 hrsz. 1 K, A † 42 rd. 3284 hrsz. 2 K, A † 43 rd. 3302 hrsz. 8 K, A † 44 rd. 3313, 3314 hrsz. 6 K, A † 46 rd. 3449 hrsz. 2 K, A † 47 rd. 3558 hrsz. 4 K, A † 48 rd. 3562 hrsz. 25 K, A † 49 rd. 3679 hrsz. 5 K, A † 50 rend 3785, 3787 hrsz. 2 K, A † 51 rd. 3804 hrsz. 1 K, A † 52 rd. 3817/a hrsz. 8 K, A † 53 rd. 3835 hrsz. 8 K, A † 58 rd. 3982 hrsz. 4 K, A † 59 rd. 3994 hrsz. 6 K, A † 61 rd. 4041 hrsz. 2 K, A † 62 rd. 4139, 4140 hrsz. 6 K, A † 63 rd. 4188 hrsz. 6 K, A † 64 rd. 4207 hrsz. 2 K, A † 66 rd. 4272 hrsz. 8 K, A † 67 rd. 4303 hrsz. 4 K, A † 68 rd. 21/2/2, 22 hrszámra 320 Koronában az 1881. évi LX. t.-c 156. §-nak alkalmazásával az ár-

és miniszteri utasításokban a körjegyző önálló működési jogköre nagyon szórványosan nyilvánul s ez is inkább csak a pénzügyi adminisztrációnál. Ennek okát abban leljük, hogy a körjegyzők eleitől fogva hallgatólag, az előljáróság és képviselő-testület tétlensége miatt oly ügyeket intéztek el, melyek tulajdonképpen nem tartoztak hatáskörükbe. Ezt tették azért, hogy a fensőbb hatóságok előtt igazolják szorgalmukat. Ha pedig az előljáróság és képviselő-testület tehetetlenségét a valódi állapot szerint jelezték volna, ma községi életünk szervezetének egészen más képe lenne.

Ezen tulbuzgóság következményeként állott elő azon gyakorlati eljárás, mely ma valóban illuzóriussá teszi a községi autonomia és előljáróság munkásságát. Hiszen, ha a törvényeket, utasításokat, szabályokat, vármegyei és községi statutumokat értelmük szerint vesszük, abban a mai körjegyző irodákról és ennek önálló hatásköréről még egy árva betűt sem látunk. Ezen irodák csak a gyakorlati élet szükségére alapján létesültek s létjoguk teljesen nélkülözi a törvényes talajt. A körjegyző irodája, a csoportosított községek mindenikében, az előljárósági szervezetben van, vagy legalább lenni kellene. De hát, hol láthatunk ilyeneket? De feltéve, hogy a 2—4 községből álló jegyzőség mindenikében lenne szervezve iroda, vajjon volna-e ennek gyakorlati haszna? — A 126.000/902. számú belügyminiszteri ügyv. szabályzatban s különösen a 17, 35. és 60. §-aiban körjegyzői irodákról és irattári helyiségekről van említés téve, hogy ezen helyiségek létesítése mily módon történjék, arról már hallgat az irás.

Ezen problémákra feleljenek azok, kik a gyakorlatban meggyőződtek, hogy az előljárósági szervezet a kis községi életben mire alkalmas.

A székes fővárosban megjelenő „Rendőri Lapok” egyik számában Muskó Pál tollából egy érdekes cikk jelent meg, a melyből tájékozásul csak egy pár sort idézünk: „A csendőrség helyzete a bűnesetek kinyomozásánál rendkívül meg van nehezítve, mert a községi előljárók nagy része vagy tudatlanságból vagy pedig rosszakaratból sokszor igen fontos eseteket elhallgatnak s arról a csendőrséget nem értesítik” stb. Hát mi ezen vádat a kis községi szervezetben nem csak hogy beismerjük, hanem még meg is szaporítjuk azzal, hogy az előljárók a községi jegyzőt is hasonló indolenciával támogatják összes működésében. Sőt ha a jegyző pontos kiküszöböléssel őhajtja az előljáróság együttes feladatát megoldani, a népet alattomban a jegyző ellen uszítják s eljárását meghusítani igyekeznek. Ha a jegyző pontos, erélyes, akkor alulról mesterséges üldözéseknek van kitéve, mi folytonos igazoló jelentések tételét vonja maga után. Ha pedig a nép szájaize szerint csak immelámmal végzi teendőjét, akkor az összes hatóságok dorgáló, birságoló rendeleteket és fegyelmi eljárást nyomnak a nyakába s felfüggesztve is tartják, míg bele öszül s mindezen eseteknél a járási főszolgabírák nagyon kevés száma látja be azt, hogy a teendők megoldása nem a jegyzőn múlt. A pénzügyi hatóságok pedig már annyira mentek rendeleteikben, hogy csak ujság számba megy azon intézkedés, hol a hanyagság, rendbirság, fegyelmi eljárás kifejezések elmaradnak. Ha a pénzügyi adminisztráció, mely hallgatólag egészen a jegyzők vál-

lára nyomtatott — a jegyzők kezéből kivétnék a tulajdonképeni községi közigazgatással kapcsolatos teendők körüli eljárást a mostani gyarló előljárósági szervezettel is jobba lehetne tenni.

Kiváncsian várjuk az eredményt, hogy vajjon a gyakorlatban miképpen érvényesültek az anyakönyvvezetők által megtartatni rendelt hivatalos órák. Hisz akkor mi lesz a mostani eljárással, a midőn a főispán, alispán, pénzügyi hivatalnok, adóvégrehajtó, kataszteri nyilvántartó, közegészségi felügyelő, járási orvos, főszolgabíró, szolgabíró, állatorvos, körorvos és utbiztos csak megállanak a jegyzői porta előtt s kijelentik, hogy ilyen vagy amolyan fajta hivatalos ügyben tessék velem jönni, mert a jegyző ur nélkül nem végezhetünk.

Mi abban a nézetben vagyunk, hogy a mostan gyakorlatban levő fentebbi eljárás mellett az anyakönyvvezetők működése a tervezett feladatok megoldására képtelen lesz, különösen ott, hol a jegyzőség több községből áll s mely községekben a jegyzőnek — ha a székhelyétől távol esik 1—2 napot kell eltölteni, ha a köztartozások sikeres behajtását csak részben is biztosítani kénytelen s a hol községi szolgálatban nem álló helyettesek vannak.

Ily viszonyok között egyik vagy másik szolgálati ág érdekének sérelme nélkül megfelelni nem lehet, mert: „ad impossibilia nemo obligatur.”

A ki más nézetben van, álljon elő vele s mi álláspontunkat részletesen igazolni készek vagyunk.

SZÁNTHÓ KÁROLY,
lehményi kjegyző.

HIREK A HÉTRŐL.

— **Személyi hir.** Gróf Kún Géza v. b. t. t. a Kún-kollegium illusztris főgondnoka szeptember 3—4-ig Szászvárosban tartózkodott, hogy a collegium első előljárósági ülésén s a tanévmegnyitő ünnepen megjelenjen. Az ünnepély végeztével a collegium előljárósága és tanári kara teljes számban tisztelgett nála s ő meghatótan köszönte meg a szeretet és hála megnyilatkozásait. Azután ő excellentiája a délutáni vonattal Maros-Németibe utazott vissza.

— **Kinevezések.** A belügyminiszterium vezetésével megbízott miniszterelnök dr. W. Batta Mihály fogalmazó gyakornokot miniszteri segédfogalmazóvá nevezte ki és főispáni titkári minőségben való szolgálat-tételre Hunyad megye főispánja mellé rendelte ki. A kultuszminiszter a dévai állami főreáliskolához Veress Endre dr. és Faragó László eltávóztása folytán Ballun Ernőt h. tanárrá, Barthos Indárt pedig h. internátusi felügyelő tanárrá nevezte ki. Ugyancsak a vallás- és közoktatásügyi miniszter Lauffer Teréz okl. tanítónőt az izaszacsali áll. elemi népiskolához tanítónővé kinevezte.

— **Áthelyezések.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter Szathmáryné Bahéry Irén kudsiri tanítónőt s Ambrus Antal mezőlivádiai áll. tanítót kölcsönösen áthelyezte saját kérelmükre. A pénzügyminiszter Gaál Bertalan állami végrehajtót a dévai m. kir. pénzügyigazgatóságtól Trencsénbe helyezte át.

nek, másfelől pedig segédkezet nyújt arra nézve, hogy új megfigyeléseinknél is többet lássunk, mint nálunknál szűkebb látókörű és csekélyebb ismerettel bíró emberek.

A tudományos képzés növeli értelmünket és megtanít a logikus következtetés helyes formáira, miáltal módot nyújt arra nézve, hogy helyes megfigyelésekből helyes következtetéseket tudjunk levonni.

A tudományos képzés hozzá szoktat a szellemi munkához, s ezáltal az erkölcsös érzület azon nevezetes tényezőjének veti meg alapját, mely a munkásságban és a munka megbecsülésében áll.

A tudományos képzés igazságokat kutat és igazságokra vezérel s ezáltal a jellem egyik legfontosabb tényezőjének, az igazságérzetnek veti meg alapját.

Végül a tudományos képzés saját magunknak és a természet által nyújtott erőknél okszerűbb felhasználására tanít s ezáltal módot nyújt, hogy mind magunknak, mind embertársainknak hasznosabbá és gyönyörködtetőbbé tegyük az életet.

Ime ilyen fontos és nagy okok azok, a melyek azt követelik, hogy megóva a fiatal lelkeket a felületesség mételetétől a tudományos képzést tegyük művelődésüknek alapjává!

Hogy pedig a művelődésnek vallásos és hazafias alapon is kell nyugodnia, e közelfekvő és nagy igazságoknak fejtegetésére nem kívánok ez alkalommal kitérni, mivel azokat más alkalmakkor volt szerencsém előttemek, Kedves Ifjak, részletesen kifejtteni.

A művelődésnek ezen eszményibb fölfogását, különösen hazafias szemléletét, az előljáróság

minden alkalommal a magyar ifjúság előtt, mivel válságos idöket élünk, a midőn legjobbaink nemzeti létünknek, nemzetünk teljesen szabad mozgásának kiépítésén fáradoznak.

Ha a sors kedvez e magas aspirációknak, a melyek ott szunyadnak minden magyar embernek kebelében, megvalósulása által nemzetünk be fog lépni a teljesen szabad, nagy, művelt nemzeteknek sorába, a magyar ifjúság pedig új és jelentékeny munkakörhöz jut, a melyben szabadon fejtheti ki az istentől kebelébe oltott nemes tulajdonságokat.

Nem kell azonban azt hinni, hogy az új jog, a szabadabb mozgás, a szélesebb munkakör istennek ingyen ajándéka, mely csak jót és örömet hozhat birtokosának.

A nagyobb szabadság, a több jog nem abszolút javak, hanem ellenkezőleg kétélű fegyver, a melylyel nemcsak védhetjük, hanem meg is sebesíthetjük magunkat. Valódi értékét azoknak a velük való okosan élni tudás adja meg.

Azon tudat tehát, hogy egy nagyobb szabadságot élvező nemzetnek lesztek tagjai, mint a minők elődeitek voltak, hogy az életben majdan szélesebb munkakör vár reátok, mint a minők elődeitek betöltötték, ne csupán önérzeteket növelje meg, hanem növelje ezzel együtt a tudományos művelődés iránti vágyatokat, vallásos és hazafias érzületek komolyságát és kötelességérzeteket is, hogy az önbecsületnek és a tehetségnek mérlege mindig egyensúlyban álljon kebleitekben s a haza és társadalom veletek szemben táplált vágyakozásai-

— **Halálozás.** Schulleri Rudolf Szászvárosban szept. 6-ikán 64 éves korában meghalt. A köztisztletben állott polgárt széleskörű rokonság gyászolja. Temetése szept. 8-ikán délután 5 órakor volt általános részvét mellett.

— **Hettyei Sámuel** pécsi püspök aug. 31-én hirtelen meghalt Karlsbadban. Benne a magyar kulturát gazdag alapítványokkal gyarapító egyházfő hunyt el.

— **Körjegyző választás.** Az alsólápugyi körjegyzői állásra — mely Anakutz a Romulusz elhalálása folytán üresedett meg — szept. 2-án tartották meg a választást. Egyhangulag Petrovics Valért választották meg. Petrozsény község jegyzőjévé szótöbbséggel Vargassy Jánost választották meg.

— **Deák-émlékünnepély.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter hivatalosan elrendelte, hogy Deák Ferenc születésének százéves fordulója alkalmából a f. évi október 17-én országszerte minden iskolában Deák Ferenc emlékünnepélyt tartsanak.

— **Új iparvállalat.** Földes János kolozsvári aszfalt és beton építési vállalata Szászvárosban (Orbonás-féle ház, Ország-ut) fiókat alapított. — Az új iparágat ajánljuk a közönség figyelmébe.

— **Beiratkozások az ev. ref. Kún-kollegiumba.** A tegnapi nappal a rendes beiratkozások az ev. ref. Kún-kollegiumban véget értek. A gimnázium létszáma rendkívül megnövekedett a tavalyihoz képest, a mint a következő számok mutatják. Beiratkozott: I. A) osztályba 50, I. B) osztályba 50, II. osztályba 66, III. osztályba 57, IV. osztályba 49, V. osztályba 30, VI. osztályba 26, VII. osztályba 20, VIII. osztályba 15; összesen 363. A beiratkozott tanulók anyanyelv és vallásfelekezet szerint következőképpen oszlanak meg: magyar 270, német 11, román 79, szerb 3; ev. ref. 140, ág. ev. 26, unitárius 2, róm. kath. 78, gör. kath. 17, gör. keleti 69, izraelita 31. A II. osztályból több jelentkező tanulót vissza kellett utasítani, mivel a létszám betelt és párhuzamos osztályt az idén már nem lehet tölletíteni. Jövőre lesz minden esetre itt is párhuzamos osztály. A bennlakásban 151 tanuló van elhelyezve. A gimnáziummal kapcsolatos elemi iskolának létszáma körülbelül megegyezik a tavalyival.

— **Tanév megnyitás.** A helybeli ev. ref. Kún-kollegiumban szept. 4-én d. e. 11 órakor történt az 1903—904-ik tanév ünnepélyes megnyitása. Előzőleg a collegium előljárósága gr. Kún Géza v. b. t. t. főgondnok elnöklété alatt gyűlést tartott, melyen az ujonnan kinevezett két tanár a hivatali esküt letette s az ösztöndíjazások névsorát megállapították s az ez idei pályakérdéseket kitűzték. Az ünnepélyes megnyitón, melyen Kún Géza gr. főgondnokon kívül tekintélyes számú közönség vett részt, Tankó Béla tanár imát, Simon Ferenc igazgató pedig buzdító beszédet mondott. Azután felolvasta az ösztöndíjat nyert tanulók névsorát s a kitűzött pályakérdéseket. Végül a senior az iskolai törvényeket olvasta fel. A tornacsarnok feldíszített helyiségéből a Szózat hangjai mellett oszolt szét a közönség.

— **A hadgyakorlatok vége.** A Radna-Lippa környékén tartott nagy hadgyakorlatok szept. 7-ikén véget értek. Helyőrségünk két zászlóalja 8-ikán a reggeli vonattal tért haza. A legénységen nagyon meglátszott a hadgyakorlatok fárasztó volta. Házi ezredünk zászlóalja

És ebben a céllal együtt ki vannak tűzve már az eszközök is, melyek a célhoz biztosan el fognak vezetni benneteket úgy az iskolai évben, mint pályátok további folyamában.

Vegyétek ez iskolai év kezdetén végül tőlünk, tanáraitoktól azon biztosítást, hogy valamint a valódi műveltséget nem lehet csupán a könyvek lapjairól elsajátítani, hanem kedvező környezet, jó példa, a test és lélek nemes tulajdonságainak harmonikus fejlesztésére nyújtott alkalom mind hozzájárulnak annak létrehozásához: úgy a mi működésünk is nem fog csupán a tanterem falai közé szorítkozni, hanem kísérni fog benneteket a napnak minden órájában szabad foglalkozások, szórakozásaitok és játékaikot körében is, s legnagyobb örömünkre az fog szolgálni, ha nemcsak az ismeretek megszerzésében való szorgoskodásaitokról, hanem jó magaviseletekéről, illemtudásotokról és helyes társas érzékekről is szerezhetünk tudomást.

Ti Töletek fog függni tehát csupán, hogy e most kezdődő iskolai év Reátok nézve az óhajtott sikerrel járjon, hogy mind ama szép remények, melyekkel ez iskolai év kezdetére intézetünk falai között megjelentek, majd az év alkonyára mind valóra tudjanak s hogy a jól teljesített kötelességnek édes tudatával térjetek majd ismét vissza a kedves szülői körbe.

Istennek áldását kérve még egyszer ily irányu munkálkodásotokra, ezzel az 1903—904. tanévet megnyitott-nak nyilvánítom.

verést ezzel megállapított kikiáltási árban elrendelte, azon megjegyzéssel, hogy ezen árverés a közép-almási 105. számú tljkvben C. 3. és 4. szám alatt a Szentkuleszk Vazul és özv. Márk Jánosné javára bekebelezett haszonélvezeti jogokat nem érinti, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1903. évi szeptember hó 25-ik napján d. e. 9 órakor Közép-Álmás község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becs-árának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-jén 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Szászvároson, 1903. évi június hó 24-én.

A kir. járásbíró, mint tlkvi hatóság.

Sóhalmy János,
kir. aljbíró.

153

Schuller Adolf fényképész,
műterem: Fő-tér 27. szám.

- Tájképek . . . . .
- Arcképek . . . . .
- Csoportképek . . . . .
- Tableaux-képek . . . . .
- Gyermek felvételek . . . . .
- Nagyítások életnagyságig
- Email-képek melltük- és gombokba . . . . .
- Legfinomabb izléses kidolgozás
- Pontos kiszolgálás . . . . .

9-52.

123.

Schuller Adolf fényképész,
műterem: Fő-tér 27. szám.

Második vagy harmadik gimnáziumi osztályt végzett fiut keres

nyomdász-tanulónak

a Szászvárosi Könyvnyomda Részvénytársaság.

BAROS-féle „ELLA“ arckrém
kitünő sikerrel használtatik
pattanások, májfoltok, szeplők
és többi bőrtisztatlanságok ellen.

1 adag 1.20, 2 és 4 Kor. **Baros Gábor** Budapest, VII., Egyedüli készítő: Dohány-utca 1. A. M.
Kozmetikai toilette cikkek gyára. — Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Ne vegyen senki
hangszert
mig
REMÉNYI MIHÁLY
műhangszerész

legujabb képes árjegyzékét át nem olvasta, mely ingyen és bérmentve küldetik
Budapestről, Király-utca 44/1 sz.

Eladó szilvapálinka
hektoliterenkint
Kerman Károlynál
Szászvároson.

152 2-2

JORGO JÁNOS órás; gyári raktár: Wien III., Rennweg Nr. 75/B.

Levelézolap elegendő, hogy gazdagon illusztrált árjegyzékemet ingyen és bérmentve megkaphassa, olcsó bevásárlás céljából. Az üzleti eljárás szigorúan tisztességes, rászédés teljesen kizárva.

Órajavitási műhely.
Mindennemű zsebórába új rugó behelyezése 40 kr. Minden vásárolt vagy javított óráért kezességet vállalok.

Kivonat a nagy árjegyzékből:
7787. sz. legolcsóbb, legjobb strapációra, nickeltokban, 36 órai jár. frt. 2.30
8039. sz. valódi ezüst páncél-lánc, 15 gr. — — — — — 1—
7858. sz. ezüst remontoir, dupla fedeli — — — — — 5—
7989. sz. inga-óra ütőművel, 2 sulylyal, 130 cm. magas — — — — — 11.50
7929. sz. jó ébresztő-óra — — — — — 1.20

Szíveskedjék nevemre és házszámomra 75/B. pontosan figyelni. 34— 11

Nincs többé tyukszem!

Ha tyukszemétől akar megszabadulni, elégséges egy kísérlet a törvényesen védett és biztosan ható

Denzinger-féle **„VIKTÓRIA“** tyukszem-kenőccsel;

mely legrövidebb idő alatt a legkeményebb tyukszemet is eltávolítja. *Ára tégelyenkint 1 Kor. 30 fillér.*
Kor. 1.50 előleges beküldése mellett bérmentve szállítja a fentalálót:

DENZINGER ADÁM, UJVIDEK Duna-u. 17.
Viszont elárúsítók kerestetnek. 34— 12

Ungváry László 300 holdas gyümölcsfa-iskolája, szőlő- és borgazdasága ++++ **Czepléden.**

SZŐLŐT

szállítok rendkívül edeset és zamatosat elsőrendű minőségben

POSTÁN

Borszőlőből augusztus 20—25-étől kezdődőleg eleinte Oportó és Ezerjő, később pedig Mézes-fehér, Kadarka, Kövidinka stb. fajokból a teljes érték előleges beküldése mellett az ország bármely postaállomására bérmentve 5 kilós ládában 1 frt 15 kr.-ért.

Csemegezőlőből (piros és fehér saszlából) szeptember 1—10-én kezdve bérmentve 5 kilónként 1 frt 30 kr.-ért.

Muskotályból (passatutti faj, a csemegezőlők királya) szintén szeptember 1—10-én kezdve, bérmentve 5 kilónként 1 frt 50 kr.-ért.

Ily módon a vevő 5 kilós csomaghoz 17 fillérrel olcsóbban jut, mintha azt utánvétellel küldeném. Épen ezért postai utánvét mellett egyáltalában nem küldök szőlőt. — Egy szállító-levéllal 3 láda szőlőt is lehet küldeni, mely esetben 24 fillért takarít meg a rendelő, vagyis ennyivel kevesebbet küldjön be 3 láda szőlőért.

Fentiekon kívül mindenféle gyümölcsfából nemes ojtvány, gyümölcsfavadonc, sima és gyökeres vessző, továbbá gleditsia és akácfa is kapható. Nemkülönbén saját termésű, kitünő minőségű új- és ó-borok hordókban és palackokban. — Tessék mindezekről árjegyzékét kérni. 150 3-4

TARTÓS SZAGTALAN AZONNAL SZARAD
Eredeti üvegekben 80 kr. és 1.20 frt. A szobát azonnal lehet használni.

Christoph-Lak
A LEGJOBB MÁZALÓ ANYAG A PADLÓRA

Christoph Ferenc
feltalálója és egyedüli gyártója a valódi padlófényezésnek.
Kapható:
Szászvároson: Kercsedi Géznál;
Déván: Bordeaux Pálnál;
Gyulafehérvárt: Dahinten Victornál;
Nagy-Szebenben: W. Gustáv Simonis-nál.
100 11-15

SCHOTTOLA ERNŐ Budapest,
VI. Andrassy-ut 2. szám.

Legnagyobb raktár egészségügyi-, kényelmi- és sport-cikkekben. Szagmentesen záró szoba-klosetek. Hygienikus köpöedények. Legjobb minőségű gummi sárcipők és hócipők.
Korcsolyák és jégpatkók.

THERMOPHOR: Testmelegítő, mely tűz nélkül a meleget 3—6 órán át tartja.
Betegtoló kocsik minden árban.

Minden osztályról külön árjegyzékek kívánatra ingyen küldetnek meg.
28-52 12

Kitünő minőségű és legmagasabb szilárdságú PORTLAND-CEMENTET ajánl olcsó áron a

Brassói Portland-Cement-Gyár
Angele, Hock, Kugler és Paul, Brassóban. 21-30 76

Szászvároson kapható **ZOBEL M. G. urnál.**